

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j° 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen het Ministerie van Financiën en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van het Ministerie van Financiën op het beleidsterrein van de heffing van invoerrechten en accijnzen , 1940-1962.

Auteur: A. A. Mietes
Datum: 10 februari 2000

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stbl. 671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = (op termijn) te vernietigen).

Het BSD vervangt deels de volgende vernietigingslijsten:

- Lijst van te vernietigen archiefbescheiden van het Ministerie van Financiën en de daaronder ressorterende colleges, commissies en ambtenaren, MB no. MMA/Ar 6301 II d.d. 20-9-1983, adviesnr. 1983-264, Stct. 1984 no. 48.
- Lijst van te vernietigen archiefbescheiden van de onder het Ministerie van Financiën ressorterende Directie Organisatie van de Belastingdienst, MB no. MMA/Ar 2063 I d.d. 22-6-1987, adviesnr. 1986-316, Stct. 1987 no. 147.
- Lijst van te vernietigen archiefbescheiden van de onder het Ministerie van Financiën ressorterende Directie Personeel van de Belastingdienst, MB no. MMA/Ar 2063 I d.d. 22-6-1987.
- De ontwerp-selectielijst die vanaf 1993 door de Belastingdienst werd gebruikt. Hierover heeft de Rijksarchiefinspectie op 29 maart 1999 gerapporteerd in het Rapport van een inspectie bij de Belastingdienst inzake de vernietiging van archiefbescheiden.

Het beleidsterrein

Het beleidsterrein invoerrechten en accijnzen, periode 1940-1962, houdt zich bezig met:

- De belastingen welke ter zake van de invoer van goederen worden geheven (invoerrechten).
- De belastingen op hier te lande vervaardigde of gegroeide, of daarmee gelijkgestelde buitenlandse artikelen, die bestemd zijn tot direct inwendig gebruik door de mens, of - bijkomstig -, ook wel direct uitwendig gebruik door de mens (accijnzen). Deze accijnzen zijn te verdelen in:
 - Formele accijnzen, deze worden in de heffingswetten benoemd.
 - Verbruiksbelastingen.
 - Verhoogde tarieven van de omzetbelasting.

De verantwoordelijke minister is de Minister van Financiën. Voor een omschrijving van de ontwikkelingen en doelstellingen binnen het beleidsterrein wordt verwezen naar de inleiding op het BSD en het bijbehorende Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) De grens verlegd.

Werking van het BSD

In het RIO De grens verlegd en het BSD invoerrechten en accijnzen, periode 1940-1962, worden de volgende actoren beschreven:

- De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën.
- De Minister van Financiën.
- De Inspecteur der belastingen.
- De Dienst der Douane en Accijnzen.
- De Ambtenaren der Invoerrechten en Accijnzen.
- De Ambtenaren van het Duitse Deviezenbeschermingscommando.
- De bevoegde ambtenaren van de Rijksbelastingdienst.
- Een door de Minister van Financiën aangewezen ambtenaar.
- De Commissie van deskundigen voor de tabaksaccijns.
- Deskundigen welke niet ressorteren onder het Ministerie van Financiën.
- De entreposeur.
- De Minister van Verkeer en Waterstaat.
- De Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.
- De Minister van Economische Zaken.
- De Minister van Sociale Zaken.
- De Arrondissementsrechtbanken.
- De Arrondissementsrechtbanken in Amsterdam, Rotterdam, Groningen, Den Bosch, Maastricht en Almelo.
- De Tariefcommissie.
- De Commissaris van de Koningin.

Van deze actoren zijn alleen de handelingen van de actoren waarvoor het Ministerie van Financiën zorgdrager is van een waarderingsvoorstel voorzien:

- De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën.
- De Minister van Financiën.
- De Inspecteur der belastingen.
- De Dienst der Douane en Accijnzen.
- De Ambtenaren der Invoerrechten en Accijnzen.
- De bevoegde ambtenaren van de Rijksbelastingdienst.
- Een door de Minister van Financiën aangewezen ambtenaar.
- De Commissie van deskundigen voor de tabaksaccijns.
- De entreposeur.

Totstandkoming BSD

Het BSD is gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het Ministerie van Financiën door drs. G. Beks werd verricht en in 1995 gereed kwam. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het PIVOT-rapport nr. 37, De grens verlegd, Een institutioneel onderzoek naar de taken en het overheidshandelen op het beleidsterrein invoerrechten en accijnzen, 1940-1962, 's-Gravenhage 1996. Het concept -BSD kwam tot stand in 1996.

Aan het driehoeksoverleg, dat plaatsvond in januari 2000 hebben deelgenomen:

- als beleidsdeskundigen:
de heer J. Engels, medewerker van de directie Douane Aangelegenheden.
- als deskundigen archiefbeheer:
de heer G.F. Makadoero, hoofd Stafunit Coördinatie Documentaire Informatievoorziening, afdeling Algemene Secretarie.
de heer P.C.A. Lamboo, Stafmedewerker Stafunit Coördinatie Documentaire Informatievoorziening, afdeling Algemene Secretarie.
- als vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris:
de heer A.A. Mietes

Voorts trad als materiedeskundige op mw. Dr. J. Mooij, op voordracht van het Koninklijk Nederlands Historische Genootschap (KNHG).

Belangen

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek.

Als uitgangspunt van het overleg gold de selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst, die inhoudt dat met de te bewaren gegevens een reconstructie van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen ten opzichte van haar omgeving mogelijk moet zijn, waardoor bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring.

De selectiedoelstellingen worden bij het waarden van de handelingen van het BSD toegepast door middel van negen algemene selectiecriteria. Dat niet de zes nieuwe selectiecriteria zijn gehanteerd hangt samen met het feit dat het BSD is samengesteld in de periode toen nog gebruik werd gemaakt van de oude criteria.

ALGEMENE SELECTIECRITERIA		
HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET B (ewaren)		
Selectie criterium	Toelichting	Neerslag
1. Handelingen die betrekking hebben op beleidsvoorbereiding, -bepaling en -evaluatie	1. Beleidsbepaling komt tot stand via parlementaire behandeling 2. Hieronder tevens begrepen handelingen gericht op politieke besluitvorming of waarbij een belangenafweging plaatsvindt. 3. Hieronder worden handelingen gericht op het sluiten van internationale verdragen en uitvoeringsre-	Wetgevingsprocessen, beleidsformuleringsprocessen, processen m.b.t. het sluiten van internationale verdragen en overeenkomsten of uitvoeringsregelingen

	gelingen	
2. Handelingen gericht op externe verantwoording en/of verslaglegging	Verslaglegging naar andere actoren over het gevoerde beleid	Jaarverslagen, jaarlijkse (voorgeschreven) controle-rapporten
3. Adviezen gericht op de hoofdlijnen van het beleid	Adviezen die gebruikt kunnen worden bij beleidsvoorbereiding, -bepaling of – evaluatie	Adviezen en rapportages van commissies en overlegorganen.
4. Handelingen gericht op het stellen van regels direct gerelateerd aan de hoofdlijnen van het beleid	Hieronder ook begrepen pseudo-wetgeving	Ministeriële regelingen niet op 1 of enkele objecten of subjecten gerichte KB's en AMVB's of uit wetgeving voortkomende nadere regelgeving. Hieronder wordt ook begrepen pseudowetgeving middels aanschrijvingen of resoluties
5. Handelingen gericht op de (her)inrichting van de beleidsorganisatie, belast met primaire bedrijfsprocessen		Reorganisatieprocessen, instelling en opheffing van beleidsorganen en directies
6. Uitvoerende handelingen die onmisbaar zijn voor de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen	1. Hieronder worden begrepen handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop de uitvoering plaatsvindt en die direct gerelateerd zijn aan de hoofdlijnen van het overheidshandelen. 2. Hieronder worden ook begrepen precedenteren of produkten t.o.v. de omgeving die tot stand zijn gekomen in afwijking van geregelende en voorgeschreven criteria of in bepaalde mate voorbeeldgevend zijn voor de uitvoering van de handeling	Het 'beleidsarchief' van uitvoerende organisatie-eenheden. Beschikkingen die van invloed zijn op de toekomstige uitvoering van die handeling
7. Uitvoerende handelingen die het algemeen democratisch functioneren mogelijk maken	Hieronder begrepen de handelingen van Hoge Colleges van Staat, het beantwoorden van kamervragen	Kroonbeschikkingen en adviezen van de Raad van State, Algemene Rekenkamer e.d.
8. Uitvoerende handelingen die onttrokken zijn aan democratische controle en direct zijn gerelateerd aan	Hieronder worden ondermeer begrepen handelingen waarop de WOB niet van toepassing is.	

hoofdpijnen van beleid		
9. Uitvoerende handelingen die direct zijn gerelateerd aan en/of direct voortvloeien uit voor Nederland bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten	Hierbij moet worden gedacht aan handelingen verricht in het kader van de Tweede Wereldoorlog, de politionele acties, de watersnoodramp van 1953, de gijzelingsacties e.d.	

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Op verzoek van de vertegenwoordiger hebben ook de overige deelnemers hun gedachten te laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Bij het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van mevrouw dr. J. Mooij, historicus. Haar bijdrage werd door de deelnemers aan het overleg zeer op prijs gesteld.

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijs zoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de minimale termijnen zijn geschied door de deskundigen van het Ministerie van Financiën. De vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen op dit terrein. Bovendien heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris in het driehoeksoverleg gewezen op enkele specifieke wetten die voor het Ministerie van Financiën van belang zijn in verband met de externe verantwoording en de verantwoordelijkheid die het orgaan heeft ten aanzien van de burger. Dit zijn bijvoorbeeld de Comptabiliteitswet, de Wet Openbaarheid van Bestuur en de Wet Persoonsregistraties.

Het driehoeksoverleg

Algemeen

Mietes (ARA) stelt eerst vast of vertegenwoordigers van alle geledingen vertegenwoordigd zijn. Vervolgens wordt vastgesteld voor welke actoren uit het BSD de Minister van Financiën de zorgdrager is.

Mietes (ARA) wijst er nadrukkelijk op dat het hier gaat om een BSD dat nog tot stand is gekomen in de periode toen nog de oude negen selectiecriteria werden gebruikt.

Mietes (ARA) stelt voor om de oorlogsperiode (1940-1945) buiten het BSD te laten vallen. Dit heeft de volgende gevolgen:

- Handelingen die alleen worden uitgevoerd in de periode 1940-1945 vervallen.
- Bij handelingen die beginnen in 1940 en eindigen na 1945 wordt de periode aangepast. Dergelijke handelingen beginnen nu in 1945.
- De volgende actoren vervallen:
 - Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, 1940-1945.
 - Secretaris-Generaal van het departement van Financiën, 1940-1945.

- Ambtenaren van het Duitse deviezenbeschermingscommando, 1940-1945.
- Entrepouseur, 1941-1945.
- Secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, 1941-1945.

De aanwezigen gaan hiermee akkoord. Wel wordt gevraagd om dit ook in de inleiding op het BSD te vermelden.

Actie: Het BSD is aangepast. In de inleiding wordt dit verantwoord.

In het BSD ontbreken een aantal koppen die wel in het RIO zijn opgenomen. Daardoor is het bijvoorbeeld niet altijd duidelijk op welke accijnssoort een handeling betrekking heeft. Mietes (ARA) stelt voor om deze koppen ook in het BSD op te nemen. Dit bevordert het overzicht aanmerkelijk. De aanwezigen steunen dit voorstel.

Actie: De koppen zijn in het gehele BSD aangebracht.

Tevens stelt Mietes (ARA) voor om de grondslagen aan te passen: eerst de naam van de wet en vervolgens de artikelen. Iedereen gaat hiermee akkoord.

Actie: De grondslagen zijn aangepast.

Mietes (ARA) heeft in het BSD een aantal fouten op taalkundig gebied aangetroffen. Soms gaat het hierbij om fouten die voortkomen uit de conversie van het BSD, soms zijn het fouten van de auteur. Hij vraagt om dergelijke fouten bij hem te melden zodat hij één en ander kan verbeteren.

Actie: Taalkundige fouten in het BSD zijn verbeterd.

Mietes heeft geconstateerd dat een aantal algemene handelingen verschillen van de handelingen in het RIO. Dit komt omdat de algemene handelingen tussentijds zijn aangepast. Mw Mooij (KNHG) stelt voor dit te verantwoorden in de inleiding. Dit voorstel wordt door de overige aanwezigen gesteund.

Actie: In de inleiding op het BSD is verantwoord dat enkele algemene handelingen afwijken van de handelingen in het RIO. Handeling 5.1 is omgenummerd en wordt nu nummer 321.

Mw. Mooij (KNHG) vindt de vermelding van de grondslag bij sommige handelingen te summier. In het RIO is weliswaar een lijst van wetten en besluiten opgenomen maar zij kan soms niet de bedoelde regelgeving vinden. Mietes (ARA) wijst erop dat door het aanbrengen van koppen het duidelijker wordt waar de wet- en regelgeving in de lijst kan worden gevonden. Na enige discussie besluit de vergadering om zoveel mogelijk bij iedere wet, besluit etc. te vermelden in welk staatsblad of staatscourant deze wet- en regelgeving is gepubliceerd.

Actie: Bij iedere wet, besluit etc. is aangegeven in welk staatsblad of staatscourant de desbetreffende wet, besluit etc. is gepubliceerd.

Mw. Mooij (KNHG) mist een totaaloverzicht per zorgdrager van de handelingen waarvan de neerslag wordt bewaard. Zij stelt prijs op een dergelijk overzicht. Ook anderen vinden dit handig.

Actie: Een dergelijk overzicht wordt aan het BSD bijgevoegd.

Mw. Mooij (KNHG) constateert dat sommige handelingen doorlopen tot na 1962. Er zijn ook handelingen die zelfs helemaal niet zijn voorzien van een eindjaar. Dit terwijl uit de titel duidelijk blijkt dat het institutioneel onderzoek de periode 1940-1962 omvat. Er volgt enige

discussie. De meeste aanwezigen zijn voorstander van een duidelijke scheiding. De handelingen in dit BSD moeten eindigen in 1962. Handelingen die doorlopen moeten worden opgenomen in het BSD invoerrechten en accijnzen, 1962-1995. Tevens moeten alle handelingen worden voorzien van een einddatum.

Actie:

In 1962 is de nieuwe Algemene wet inzake de douane en de accijnzen van kracht geworden. Veel oude wetgeving is toen ingetrokken. Enkele accijnswetten zijn echter pas na 1962 ingetrokken. De bijbehorende handelingen eindigen dan ook na 1962. Het is niet zinvol om deze handelingen ook te vermelden in het BSD invoerrechten en accijnzen, 1962-1995. Handelingen in het BSD invoerrechten en accijnzen, 1945-1962, eindigen nu uiterlijk in 1965. In de titel van het BSD is dit vermeld.

Alle handelingen zijn voorzien van een einddatum. Handelingen die na 1962 nog geruime tijd doorlopen worden ook opgenomen in het BSD invoerrechten en accijnzen, 1962-1995.

Mw Mooij (KNHG) heeft bezwaar tegen het gebruik van de omschrijving "... Het verrichten van activiteiten..." in een aantal handelingen. Zij vraagt om dit aan te passen.

Actie: Dergelijke omschrijvingen zijn aangepast.

Engels (Fin) zegt dat standaard in het BSD de omschrijving "invoerrechten en accijnzen" moet worden gebruikt.

Actie: Dit is in het BSD overal aangepast.

Tevens wijst Engels (Fin) erop dat in het BSD soms verouderde termen worden gebruikt. Mietes (ARA) zegt dat dit komt omdat veel vooroorlogse wet- en regelgeving tot 1962 van kracht is gebleven. Lamboo (Fin) voegt hieraan toe dat dankzij het gebruik van mogelijk verouderde termen de band met de neerslag blijft gehandhaafd. Daarin worden immers dezelfde termen gebruikt. Dit vereenvoudigt de selectie. Besloten wordt om dergelijke termen niet te wijzigen. Wel wordt besloten om de spelling in het BSD aan te passen aan de gangbare spelling.

Actie: In het gehele BSD is de spelling aangepast.

BESPREKING PER HANDELING

Actor: De Minister van Financiën

Handeling 43

Mw Mooij (KNHG) wijst erop dat de grondslag en de periode niet geheel met elkaar corresponderen. De handeling loopt over de periode 1940-1942. In de grondslag wordt echter ook regelgeving van na 1942 genoemd.

Actie: Dit is gecontroleerd en aangepast. Het gehele BSD is op dergelijke onjuistheden gecontroleerd.

Mietes (ARA) wijst erop dat in de handeling en de grondslag dezelfde omschrijving tweemaal voorkomt.

Actie: Dit is aangepast.

Handeling 59

Mietes (ARA) constateert dat de formulering van de handeling niet klopt.

Actie: De handeling is opnieuw geformuleerd.

Handeling 82

Mw Mooij (KNHG) merkt op dat de handeling niet correct is geformuleerd.

Actie: De handeling is opnieuw geformuleerd.

Handeling 92

Mw Mooij (KNHG) vraagt of het hierbij gaat om steunmaatregelen. Mocht dit inderdaad het geval zijn dan wil zij de waardering opnieuw bekijken. Lamboo (Fin) en Mietes (ARA) antwoorden dat het hierbij niet gaat om steunverlening aan een bedrijfstak. Deze uitvoerende handeling heeft een routinematig karakter. De aanwezigen besluiten dat de huidige waardering kan blijven staan.

Handeling 177

Mw Mooij (KNHG) vraagt wat er met deze handeling wordt bedoeld. Wat hebben “lompen” te maken met suiker?

Actie: Uit onderzoek blijkt dat met lompen suikerbroden van mindere kwaliteit worden bedoeld. Het gaat hier om verouderd taalgebruik. Bij deze handeling is een opmerking geplaatst waarin dit duidelijk wordt gemaakt.

Actor: De inspecteur der belastingen

Handeling 99

Mw Mooij wijst erop dat taalkundig “korting voor de accijns” niet klopt. Het moet zijn “korting op de accijns”.

Actie: Dit is overal in het BSD aangepast.

Handelingen 159-202

Het valt mw Mooij (KNHG) op dat de neerslag van alle handelingen over de oprichting en inrichting van accijnsbanden en entrepots met een V is gewaardeerd. Mietes (ARA) bericght dat het hierbij gaat om uitvoerende handelingen van de actor inspecteur der belastingen. Bij de actor Minister van Financiën wordt de neerslag van een aantal handelingen bewaard. Zo blijft de regelgeving bewaard. Na deze toelichting wordt besloten om de huidige waarderingen te handhaven.

Handeling 232

Mietes (ARA) zegt dat de periode is weggevallen.

Actie: Periode is toegevoegd.

Handeling 236

Mw Mooij (KNHG) wijst erop dat de formulering van de handeling niet klopt.

Actie: Formulering is aangepast.

Actor: De dienst douane en accijnzen

Handeling 197

Mw Mooij vraagt of deze handeling wel juist is geformuleerd. Engels (Fin) licht één en ander toe. Het gaat hierbij om een omschrijving die direct voortkomt uit de wet- en regelgeving. De aanwezigen besluiten om deze formulering te handhaven.

Handeling 208

Engels (Fin) vraagt zich af of de omschrijving “fictief entrepot” wel klopt. Volgens hem moet het zijn “fictief douane-entrepot”.

Actie: Dit is verbeterd.

Actor : **De bevoegde ambtenaren van de Rijksbelastingdienst.**

Handeling 247

Engels (Fin) betwijfelt of de term Rijksbelastingdienst wel mag worden gebruikt. Mietes (ARA) wijst erop dat deze handeling is overgenomen uit een ander BSD.

Actie: Dit is nagekeken. De omschrijving Rijksbelastingdienst blijft staan.

Actor: De Tariefcommissie

Handeling 65, 250 en 252

Het is onduidelijk onder welke zorgdrager de actor De tariefcommissie valt. Engels (Fin) neemt hierover telefonisch contact op met zijn achterban. Het blijkt dat de Minister van Justitie zorgdrager is voor de tariefcommissie. De handelingen van deze actor worden vervolgens niet besproken.